

Tämä on Helsingin vanhusneuvoston hyväksymän asiakirjan sähköinen versio.

Asia: Vanhusneuvoston lausunto ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmasta

Helsingin vanhusneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmista ja toteaa, että Helsingin väestöstä merkittävä osa (n. 20 %) on ikäihmisiä. Eliniät pitenevät ja ikääntyneiden määrä tulee kasvamaan jatkossakin. Kaupunkisuunnittelussa on tärkeää kiinnittää huomiota heidän liikkumismahdollisuuksiinsa apuvälineitä käyttäen erityisesti, kun julkisia palveluita keskitetään. Vanhusneuvosto haluaa nostaa esiin ikääntyneiden moninaiset tarpeet. Kaikilla rollaattoria käyttävillä ei ole liikkumisesteisen pysäköintitunnusta eikä vammaispalvelulain mukaisia oikeuksia, mutta heillä on silti tarve ja oikeus käyttää julkisia palveluita. Julkisista palveluista esimerkkinä vanhusneuvosto nostaa Kampin terveys- ja hyvinvointikeskuksen, jossa asioiminen vaatii kulkemista terveys- ja hyvinvointikeskuksen sekä erillisissä toimipisteissä olevien laboratorio- ja kuvantamispalveluiden välillä. Vanhusneuvosto pyytää Helsinkiä tarkastelemaan asioita kokonaisuutena, jossa eri toimialojenkin suunnitelmat ja niiden osat vaikuttavat toisiinsa.

Esteettömyys ja saavutettavuus ovat kaupunkien suunnittelussa keskeisiä huomioon otettavia velvoitteita varsinkin kaupungin ikääntyneiden asukkaiden kannalta. Vanhusneuvosto kiinnittää huomiota erityisesti suunnitelman saavutettavuus- ja esteettömyyslähdekohtiin, jotka ovat puutteellisia. Esteettömyys ja saavutettavuus ovat nykyisen voimassa olevan strategian painopisteitä ja esteettömyystyötä ohjataan ja seurataan Helsingin kaupungin esteettömyyslinjausten avulla. Vanhusneuvosto pyytää tarkistamaan suunnitelmassa käytetyt termit niin, että liikuntarajoitteen tai -rajoitteisen sijaan puhutaan liikkumisesteestä tai liikkumis- ja toimimisesteisestä henkilöstä. Saavutettavuuden sijaan esteettömyys on tässä asiayhteydessä oikeampi termi.

Vanhusneuvosto toteaa, että ydinkeskusta on esteettömyyden erikoistason aluetta. Esteettömyystyössä tehdyt määrittelyt puuttuvat suunnitelmasta, esimerkiksi esteettömät erikois- ja perustason reitit ja alueet sekä ääniohjatut suojatiet. Autoliikenne-kohdasta puuttuvat esteettömien autopaikkojen ja saattoliikenteen pysähtymispaikkojen, sekä kuljetuspalvelu- että taksiasemien sijainti katualueella. Vanhusneuvosto toteaa, että niistä on tarpeen laatia karttakuvat. Lisäksi kävelyille priorisoidut esteettömät reitit ja alueet tulee esittää samalla tavalla kuin pyöräilyn ja joukkoliikenteen pääreitit. Vanhusneuvosto toivoo, että karttapohjalla näytetyt asiat esitetään myös sanallisesti kaikille saavutettavassa muodossa. Vanhusneuvosto pyytää kiinnittämään huomiota karttapohjan värien saavutettavuuteen ja hyödyntämään Helsingin saavutettavuusmallia niissä.

Vanhusneuvosto toteaa, että paikalliskatujen ylittäminen mistä tahansa kohdasta on turvatonta esimerkiksi näkövammaisten ja muistisairaiden henkilöiden tai myös lasten näkökulmasta. Van-

Vanhusneuvosto pyytääkin varmistamaan, että kaikkien liikkujien turvallisuus varmistetaan. Suunnitelmassa tulee ottaa huomioon näkövammaiset, ikäihmiset ja apuvälineitä käyttävät. Ikääntynyt tarvitsee usein saattajan rinnalleen. Suojateiden kohdalla katujen tulee olla esteettömiä, ilman korotettuja kadun reunoja. Lisäksi tarvitaan ääniohjattuja suojateitä. Kadun ylitykseen tarvitaan riittävästi aikaa, koska erityisesti apuvälineen kanssa ajokaistojen väliin jääminen on turvatonta.

Suunnitelmassa ei ole huomioitu talvikunnossapitoa eikä liikkumisen ympärivuotisuutta. Vanhusneuvosto toteaa, että kävelyn pääreittien talvihuollon riittävyys ja laadukkuus tulee varmistaa, ja muistuttaa että talvikunnossapito vaikuttaa kaikkeen ikääntyneiden mahdollisuuteen hoidtaa asioitaan, harrastaa ja pitää huolta hyvinvoinnistaan.

Suunnitelmaan on tarpeen lisätä myös linjaukset sähköpotkulaudoista ja niiden vuokrauspaikkojen sijainti. Vanhusneuvosto tuo tiedoksi aiemmin tekemänsä lausunnon HEL 2022-008074, jossa se pyytää pääsyä mukaan suunnittelemaan sähköpotkulautojen käyttöä ja pysäköintiä sekä lausunnon HEL 2021-003269, jossa vanhusneuvosto toteaa sähköpotkulautojen olevan ikääntyneille liikenneturvallisuusriski.

Ydinkeskustan liikennesuunnitelmaa esiteltiin vanhusneuvostolle 31.1.2024. Tuolloin vanhusneuvosto pyysi varmistamaan hälytysajoneuvojen liikkumisen ja kotihoidon käyntien turvaamisen alueella. Lisäksi vanhusneuvosto kysyi, annetaanko suosituksia pysäkkiväliä tiiviystä, joilla on vaikutusta ikääntyneiden liikkumis- ja asioimismahdollisuuksiin.

Suunnitelmaan olisi hyvä lisätä myös kaupungin linjaukset tapahtumista, terasseista sekä työmaista, jotta niiden vaikutuksia ikääntyneisiin voidaan arvioida. Myös ohjelman aikataulu, vastuujako, toteutumisen seuranta ja mittarit on syytä määritellä ennen ohjelman hyväksymistä.

Vanhusneuvoston puolesta

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Olli Salin
varapuheenjohtaja